SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 532/2014-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Ľalíka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť V. Č., zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Lindou Kovandovou, Janka Kráľa 1, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P/121/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P/121/2013 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P/121/2013 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. V. Č. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V. Č. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 426, 12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov), ktorú j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Ing. Lindy Kovandovej, Janka Kráľa 1, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 532/2014-18 z 10. septembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P/121/2013.

2. Zo sťažnosti a z pripojených písomností vyplýva, že *31. decembra 2008 podal sťažovateľ na okresnom súde návrh na úpravu styku s maloletou dcérou..., ktoré bolo pôvodne vedené* pod sp. zn. 15 P/429/2008.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza chronológiu úkonov okresného súdu a obdobia jeho nečinnosti, z ktorých vyplýva, že konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, hoci podľa

„§ 176 ods. 3 O. s. p. sú súdy povinné vo veciach starostlivosti o maloletých rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do 6 mesiacov odo dňa začatia konania“. Po vrátení veci z dovolacieho súdu 4. apríla 2014 je vec vedená pod sp. zn. 30 P/121/2013.

4. Sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu aj sťažnosti na prieťahy v konaní 8. marca 2011 a 6. marca 2014. Predseda v odpovedi na jeho druhú sťažnosť uviedol, že *„ním podaná sťažnosť je dôvodná a že nebola dodržaná zákonom stanovená lehota, ale súd argumentoval, že k tomuto pochybeniu došlo údajne z objektívnych dôvodov s poukazom na procesné zložitejšiu vec, keďže ide o konanie s cudzím prvkom“*.

5. Sťažovateľ na základe uvedeného navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„... Základné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované čl. 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky..., ako aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote garantované článkom 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30P/121/2013, porušené bolo.

... Okresnému súdu Žilina sa prikazuje v právnej veci úpravy styku s maloletým dieťaťom, vedenej pod sp. zn. 30P/121/2013, konať bez zbytočných prieťahov.“

6. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom vyjadrení k dôvodnosti sťažnosti podaním sp. zn. l SprS 380/2014 z 31. októbra 2014 uviedla:

„Je... nutné poukázať na neprimeranú zaťaženosť nielen zákonného sudcu, ale všetkých sudcov tunajšieho súdu v porovnaní s inými súdmi - ročný nápad vecí na tunajšom súde je cca 57.000 pri výkone +/- 32 sudcov, pričom tunajší súd asi ako jediný súd na Slovensku vykonáva súdnictvo pre 3 okresy (Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto), pričom ide aj o agendu špecifickú, pre ktorú je tunajší súd príslušný ako súd v sídle krajského súdu.

Z uvedeného je zrejmé, že nie je možné konať bez prieťahov za takého stavu, čo žiadame zohľadniť. Hoci personálne obsadenie súdu nemôže byť na úkor účastníkov, nemôže to byť ani na úkor samotných sudcov, či súdov, pričom na tieto nedostatky neustále upozorňujeme. Sudcovia tunajšieho súdu vykonávajú sudcovskú prax za tých istých

podmienok - platových, ako aj na iných súdoch, avšak pri oveľa vyššej zaťaženosti (napr. sudca tunajšieho súdu na C úseku má cca 40-45 vecí mesačne, hoci na inom menšom súde má sudca nápad 14 vecí mesačne.) Pokiaľ sa však táto situácia nevyrieši, nie je možné konať vo všetkých veciach bez prieťahov. Personálne poddimenzovanie tunajšieho súdu skonštatovala ja ombudsmanka.

Tieto skutočnosti žiadame zohľadniť pri prípadné priznanie finančného zadosťučinenia."

K vyjadreniu okresného súdu bolo pripojené stanovisko zákonného sudcu, v ktorom sa uvádza:

«Sťažovateľ... (ďalej len otec)... v sťažnosti uvádza aj skutočnosti, ktoré sa týkajú pôvodného konania vedeného pod sp. zn. 15P/429/2008, preto uvádzam chronologický prehľad úkonov vykonaných v priebehu konania 15P/429/2008:

Dňa 31.12.2008 podal otec na Okresný súd Žilina návrh na úpravu styku s maloletou dcérou... V tomto návrhu otec žiadal upraviť styk s... v rozvodovom rozsudku, pričom konkrétnu úpravu styku neuviedol.

Dňa 12.01.2009 VSU dala pokyn súdnej tajomníčke, aby otca vyzvala na doplnenie (spresnenie) jeho návrhu v tom zmysle, či chce, aby súd upravoval styk na čas do rozvodu manželstva alebo žiada, aby sa o úprave styku konalo v súvislosti s konaním o rozvod manželstva (č.l. 3).

Dňa 14.01.2009 bol z oddelenia „C" vylúčený do oddelenia „P" návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia (č.l. 5), (preto sa referát VSU vtedy nerealizoval, ale výzva na doplnenie návrhu bola vyhotovená až dňa 26.06.2009).

Uznesením č.k. zo dňa 11.02.2009 (č.l. 6), súd zamietol návrh otca na nariadenie PO a uznesením č.l. 10 ustanovil maloletej kolízneho opatrovníka v konaní o nariadenie predbežného opatrenia. Voči uvedenému predbežnému opatreniu podal otec odvolanie dňa 27.02.2009, pričom spis bol predložený dňa 17.03.2009 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní (č.l. 18).

Uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.03.2009 (č.l. 19), bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Spis bol okresnému súdu vrátený dňa 14.05.2009.

Výzvou zo dňa 26.06.2009 bol právny zástupca (ďalej len PZ) otca vyzvaný, aby uviedol, či chce, aby súd upravoval styk na čas do rozvodu manželstva alebo žiada, aby sa o úprave styku konalo v súvislosti s konaním o rozvod manželstva (č.l. 25). Výzvu prevzal dňa 06.07.2009 (č.l. 24). PZ otca na výzvu nereagoval.

Uznesením zo dňa 08.12.2009 bol mal. ... ustanovený kolízny opatrovník. K uzneseniu o ustanovení kolízneho opatrovníka reagoval PZ otca vyjadrením (č.l. 42), v ktorom uviedol, že ustanovenie kolízneho opatrovníka je neopodstatnené, pretože v právnej veci maloletej už bolo rozhodnuté Krajským súdom v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 16 CoP/183/2009.

Vzhľadom na vyjadrenie PZ otca súd opätovne výzvou zo dňa 06.04.2010 vyzval PZ otca, aby uviedol, či trvá na návrhu na úpravu styku s maloletou (č.l. 44). Uvedenú výzvu prevzal PZ otca dňa 12.04.2010 (č.l. 45), ale na výzvu nereagoval. Preto bola dňa 21.06.2010 vyhotovená urgencia tejto výzvy (č.l. 47), ktorú PZ otca prevzal dňa 24.06.2010 (č.l. 48).

Dňa 01.07.2010 bolo PZ otca oznámené, že s otcom nie je v kontakte, po ukončení konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletej bola otcovi odovzdaná kompletná spisová dokumentácia (č.l. 49).

Nakoľko právne zastupovanie otca bolo ukončené, súd výzvou zo dňa 02.08.2010 vyzval priamo otca, aby sa vyjadril, či na podanom návrhu trvá, nakoľko styk s maloletou bol už upravený rozsudkom KS v BB (č.l. 50). Výzvu prevzal otec dňa 25.08.2010 (č.l. 51).

Vzhľadom na vyššie uvedené, nie je pravdivé tvrdenie otca, že „súd vo veci takmer dva roky nekonal“ a až dňa 25.08.2010 mu bola doručená výzva zo dňa 02.08.2010. Otec mal v tom čase PZ, s ktorým súd konal, avšak PZ na výzvy súdu nereagoval. Prídavná nedostatočná komunikácia medzi PZ a otcom ako klientom, nemôže ísť na úkor súdu, ktorý priebežne vykonával potrebné úkony, avšak otec, resp. jeho PZ zostal v tomto štádiu konania pasívny.

Otec na výzvu súdu oznámil, že na podanom návrhu trvá (č.l. 52) a svoj návrh doplnil podaním doručeným súdu dňa 17.09.2010 (č.l. 54-56), ktorým žiadal o zmenu styku s maloletou, nakoľko styk určený rozsudkom KS v BB nie je pre neho vyhovujúci.

Tento návrh otca však nebol zapísaný ako nový návrh, aj keď podľa svojho obsahu ide o návrh na zmenu úpravy styku, ktorý bol určený na čas po rozvode. Pričom stále súdu

nebolo ozrejmené, či pôvodný návrh zo dňa 31.12.2008 bol návrhom na úpravu styku na čas do rozvodu, alebo to bol návrh, ktorým mal byť upravený styk v rozvodovom konaní.

Súd v tomto štádiu konania pochybil, nakoľko návrh otca na zmenu úpravy styku (hoci nim otec doplnil svoj pôvodný návrh), mal byť zapísaný ako nový návrh na zmenu úpravy styku, pričom o tomto návrhu by súd už nemal právomoc konať, nakoľko sa maloleté dieťa v čase jeho podania zdržiavalo v...

Uznesením zo dňa 03.01.2011 (č.l. 60), bolo konanie o návrhu otca zo dňa 31.12.2008 zastavené z dôvodu, že súd nemá právomoc o tomto návrhu konať.

Nakoľko otec proti uzneseniu VSÚ podal dňa 31.01.2011 odvolanie, rozhodol sudca uznesením zo dňa 16.02.2011 (č.l. 67) tak, že uznesenie vydané VSÚ zrušil a konanie o návrhu otca zo dňa 31.12.2008 zastavil s poukazom na skutočnosť, že vec bola rozhodnutá rozsudkom KS v BB.

Proti uvedenému uzneseniu podal otec dňa 14.03.2011 odvolanie, pričom dňa 30.03.2011 bola vec predložená na rozhodnutie KS (č.l. 79). Uvedené uznesenie bolo rozhodnutím KS zo dňa 26.05.2011, potvrdené. Vec bola okresnému súdu vrátená dňa 13.07.2011.

Dňa 22.08.2011 podal otec proti uzneseniu KS dovolanie. Dňa 22.08.2011 bola doručená súdu aj oprava dovolania otca.

Dňa 30.08.2011 bolo dovolania expedované na vyjadrenie matke a kolíznemu opatrovníkovi mal. dieťaťa. Kolízny opatrovník sa vyjadril podaním doručeným dňa 09.09.2011 (č.l. 133). Zásielka sa od matky vrátila aj z adresy na Slovensku, aj z adresy v..., preto bola dňa 24.10.2011 vyhotovená predkladacia správa pre NS SR (č.l. 139).

Dňa 03.01.2012 sa vec vrátila z NS SR bez rozhodnutia o dovolaní s odôvodnením, že matke nebolo dovolanie doručované na aktuálnu adresu, ktorú uviedol otec, preto je potrebné ešte raz písomnosti doručiť na uvedenú adresu (č.l. 140).

Dňa 16.01.2012 bola matke preposlaná zásielka na aktuálnu adresu, avšak zásielka sa súdu dňa 14.02.2012 vrátila s označením „adresát neprítomný“. Preto súd vyhotovil dňa žiadosť o doručenie písomnosti, ktorou požiadal o doručenie písomnosti matke dožiadaným orgánom v...

Dňa 10.05.2012 bolo súdu doručené potvrdenie o doručení (č.l. 155-157) aj spolu s faktúrou za vykonanie doručenia (nakoľko poplatok za doručenie nebol uvedený v súlade

s dostupnými informáciami, bolo... doručovateľke zaslané oznámenie, v akej výške jej bude poplatok uhradený, pričom oznámenie bolo potrebné preložiť do francúzskeho jazyka).

Dňa 15.06.2012 bolo súdu doručené vyjadrenie matky k dovolaniu otca (č.l. 182-198). Dňa 12.07.2012 bola vyhotovená predkladacia správa pre NS SR, ktorému bol spis doručený dňa 17.07.2012 (č.l. 202).

Dňa 01.08.2012 bol spis vrátený okresnému súdu, z dôvodu, že vyjadrenie matky k dovolaniu nebolo doručené otcovi. Preto súd v zmysle pokynov NS SR doručil vyjadrenie matky PZ otca, ktorý ho prevzal dňa 10.08.2012.

Dňa 07.09.2012 bola vec opätovne predložená NS SR, ktorému bol spis doručený dňa 14.09.2012.

Uznesením zo dňa 28.02.2013 (č.l. 209) NS SR zrušil rozhodnutie krajského aj okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol spis vrátený dňa 04.04.2013. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že otec poukázal na to, že po takmer roku od právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu o úprave styku, je takáto úprava nevyhovujúca. Žiadal preto zmeniť úpravu styku. Súd mal o návrh otca rozhodnúť a nie konanie pre prekážku res iudicata zastaviť. Súdy sa ani nezaoberali, či došlo k zmene skutkového stavu v danej veci alebo nie.

Vec sa Okresnému súdu Žilina vrátila dňa 04.04.2013 a spis je vedený v zmysle rozvrhu práce na r. 2013 pod novou spisovou značkou 30P/121/2013.

Dňa 08.04.2013 bolo rozhodnutie NS SR expedované účastníkom konania. Otec bol výzvou zo dňa 30.04.2013 vyzvaný, aby sa vyjadril, či na podanom návrhu trvá, alebo návrh berie späť, nakoľko styk bol medzitým upravený rozhodnutím Okresného súdu v... Bol tiež vyzvaný, aby uviedol, či súhlasí s prípadným postúpením veci... súdu podľa čl. 15 Nariadenia č. 2201/2003.

Odpoveďou doručenou súdu dňa 31.05.2013 otec uviedol, že na svojom návrhu zo dňa 31.12.2008 a doplnenom podaním zo dňa 17.09.2010, naďalej trvá. Otec žiadal, aby bol zmenený styk, ktorý bol naposledy upravený rozsudkom... súdu.

Nakoľko sa mal. ... niekoľko rokov zdržiava v...i, kde má svoj obvyklý pobyt, rozhodol sa súd využiť možnosť, ktorú ponúka čl. 15 Nariadenia č. 2201/2003 (ďalej len Nariadenie) a požiadať príslušný súd v... o prevzatie právomoci. Preto vyzval matku a kolízneho

opatrovníka, či súhlasia s postúpením spisu príslušnému súdu v... (výzvy zo dňa 10.06.2013).

Uznesením zo dňa 11.06.2013 (č.l.234), súdna tajomníčka ustanovila mal. dieťaťa kolízneho opatrovníka.

Keďže matka aj kolízny opatrovník súhlasili s postupom súdu podľa čl. 15 Nariadenia, súd sa so Žiadosťou o prevzatie právomoci zo dňa 18.07.2013 obrátil na príslušný Okresný súd v...

Uvedenú žiadosť o prevzatie právomoci bolo potrebné preložiť do úradného jazyka daného členského štátu, preto súd uznesením zo dňa 18.07.2013 (č.l. 247) nariadil preklad požadovaných písomností do jazyka holandského.

Dňa 19.08.2013 bolo súdu doručené vyúčtovanie prekladu spolu s preloženými písomnosťami.

Uznesením zo dňa 20.08.2013 (č.l. 282) priznal súd prekladateľke odmenu za preklad.

Žiadosť o prevzatie právomoci bola Okresnému súdu v... doručená dňa 26.08.2013. Okresný súd v... však neoznámil či prijíma/neprijíma právomoc v danej veci. Preto bola Okresnému súdu v. doručená opätovná žiadosť zo dňa 17.02.2014.

Dňa 07.01.2014 bola súdu doručená žiadosť otca, na ktorú mu súd odpovedal prípisom zo dňa 17.02.2014 (č.l. 289).

Uznesením zo dňa 17.02.2014 (č.l. 287) súd nariadil preklad písomnosti, ktoré boli spolu s vyúčtovaním doručené súdu dňa 10.03.2014. Uznesením zo dňa 20.03.2014 (č.l. 319) súd priznal prekladateľke odmenu za preklad. Dňa 24.03.2014 boli písomnosti odoslané Okresnému súdu v... Súdu sa nevrátila doručenka potvrdzujúca prevzatie písomnosti... súdom, ale zásielka sa ani nevrátila späť ako neprevzatá (na č.l. 324 sa nachádza len údaj o tom, kedy zásielka vystúpila z krajiny odosielateľa).

Nie je pravdou, že za 10 mesiacov (od mája 2013) súd uskutočnil vo veci len jeden úkon, nakoľko z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu boli vykonané úkony, ktoré súd považoval za potrebné tak, aby mohlo byť rozhodnuté v najlepšom záujme mal. dieťaťa. Mal. dieťa má obvyklý pobyt v..., kde sa tiež viedlo konanie o úprave styku a už rozhodoval Okresný súd v..., preto súd využil možnosť podľa čl. 15 Nariadenia a požiadal Okresný súd v... o prevzatie právomoci. Nariadenie však neobsahuje ustanovenia, ako postupovať v

prípade, ak dopytovaný súd nereaguje na výzvu/žiadosť. Ako posledný pokus súd ešte faxom dňa 26.06.2014 zaslal žiadosť o prevzatie právomoci. Nakoľko však nebola doručená žiadna odpoveď, bude vo veci ďalej konať Okresný súd Žilina.

Je pravdou, že otec podal návrh na úpravu styku s maloletou dcérou dňa 31.12.2008 na miestne a vecne príslušnom súde, teda na Okresnom súde Žilina. Tento návrh bol však nejednoznačný, pretože nebolo z neho zrejmé, či otec žiada o úpravu styku na čas do rozvodu, alebo je to návrh na úpravu styku v rozvodovom konaní. Napriek tomu, že súd vyzval PZ otca, aby spresnil svoj návrh, PZ na výzvu súdu nereagoval.

Manželstvo rodičov mal. dieťaťa bolo rozvedené a zároveň bol upravený aj styk otca s maloletou. Otec však svoj pôvodný návrh doplnil podaním zo dňa 17.09.2010, ktorým žiadal o zmenu úpravy styku. Nastala teda situácia, kedy neskorším návrhom doplnil pôvodný návrh (ktorý sa však vzťahoval na úpravu styku na čas do rozvodu, resp. v rozvodovom konaní). Ako konštatoval NS SR vo svojom rozhodnutí, mali sa súdy (okresný i krajský) zaoberať skutočnosťou, či došlo k zmene skutkového stavu v danej veci alebo nie. Zmenu pomerov však súd skúma v prípade, že má rozhodovať o zmene nejakého skoršieho rozhodnutia, avšak návrhom zo dňa 31.12.2008 sa otec domáha úpravy styku na čas do rozvodu, resp. v rozvodovom konaní, teda ide o konanie, kde by sa ešte len mal určiť styk. Doplnením pôvodného návrhu však žiada už o zmenu rozhodnutia o úprave styku (rozsudku KS v BB) a podaním doručeným súdu dňa žiada o novú úpravu styku, ktorou by vlastne bolo zmenené posledné rozhodnutie, t.j. rozhodnutie Okresného súdu v... Za takto vzniknutej situácie, a to aj s poukazom na rozhodnutie NS SR je potrebné posúdiť, či návrhy zo dňa 17.09.2010 zmena úpravy styku určená rozhodnutím KS v BB ako aj návrh zo dňa 31.05.2013 - zmena úpravy styku určená rozhodnutím... súdu sú len doplnením návrhu z r. 2008, alebo sú tieto samostatnými návrhmi, o ktorých je potrebné samostatne rozhodnúť (v prípade týchto dvoch návrhoch otca už malo mal. dieťa obvyklý pobyt mimo územia SR a tunajší súd by nemal právomoc o týchto návrhoch konať, čo si otec zrejme uvedomuje, a preto trvá na pôvodnom návrhu, kde právomoc tunajšieho súdu je daná).»

7. Chronológiu uvedených procesných úkonov a stav konania pred okresným súdom ústavný súd považoval za preukázané, pretože tieto úkony zistil aj zo spisu, ktorý mu bol predložený na previerku 7. novembra 2014.

8. Právna zástupkyňa sťažovateľa na vyjadrenie okresného súdu reagovala podaním doručeným ústavnému súdu 25. novembra 2014, v ktorom uviedla:

«Okresný súd Žilina vo svojom vyjadrení na jednej strane zdôrazňoval neprimeranú zaťaženosť súdu a žiadal, aby aj túto skutočnosť ústavný súd vzal do úvahy. Ako však na druhej strane aj samotný porušovateľ uznal, neprimeraná zaťaženosť súdu nemôže odôvodňovať tak dlhé prieťahy v konaní a nemôže byť na ujmu účastníkom konania, zvlášť nie v takej veci, o akú sa jedná v našom prípade, kedy išlo o právo otca stretávať sa s maloletým dieťaťom, ktoré proti jeho vôli matka maloletého dieťaťa vzala so sebou do... a otcovi neumožňovala stretávanie sním. V tejto veci boli závažným spôsobom ohrozené a do určitej miery aj poškodené rodinné väzby otca a jeho maloletého a zároveň jediného dieťaťa (dcéry...). Ujma v takýchto prípadoch býva často závažnejšia a neodstrániteľnejšia než napríklad v obchodných vzťahoch. Práve z tohto dôvodu § 176 ods. 3 O.s.p. ustanovuje povinnosť súdov vo veciach starostlivosti o maloletých rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do 6 mesiacov odo dňa začatia konania. Preto aj napriek zaťaženosti Okresného súdu Žilina, tento jednoznačne mal konať efektívnejšie a jeho pracovná zaťaženosť by nemala byť zohľadňovaná ústavným súdom v danej veci.

K chronológii úkonov popisovanej porušovateľom v jeho vyjadrení, chceme poukázať na to, že sťažovateľ (ďalej len otec) podal svoj návrh na úpravu styku s maloletým dieťaťom dňa 31.12.2008. Tento návrh, ako uvádza porušovateľ, mal určité nedostatky, čo bolo spôsobené tým, že otec sa práve dozvedel, že matka maloletého dieťaťa (ďalej len matka) plánuje odísť za prácou do... spolu s dieťaťom, s čím otec nesúhlasil a v snahe nestratiť svoju jedinú dcéru a kontakt s ňou urýchlene podal návrh s tým, že ho podával sám, nemal v tom čase právneho zástupcu, keďže to bolo v medzivianočnom období. Podľa O.s.p., ak návrh má nedostatky, súd vyzve navrhovateľa, aby ho doplnil, resp. aby nedostatky odstránil. Na doplnenie návrhu otec nebol vyzvaný, ako to vyplýva z vyjadrenia porušovateľa, z dôvodu, že otec medzičasom splnomocnil na svoje zastupovanie advokátku..., prostredníctvom ktorej podal aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, aby zabránil odcestovaniu dieťaťa bez jeho súhlasu. Jeho návrh bol zamietnutý uznesením porušovateľa a toto uznesenie potvrdil aj odvolací súd.

Pokiaľ ide o výzvy adresované súdom PZ otca, ktorá ho v tom čase zastupovala, t.j. ... a k tomu, že táto na výzvy súdu nereagovala, uvádzame, že niektoré z týchto

skutočností otec (sťažovateľ) až do prečítania si vyjadrenia porušovateľa k ústavnej sťažnosti vôbec nevedel, nebol o nich informovaný a ani mu táto časť dokumentácie nebola v úplnosti odovzdaná jeho vtedajšou PZ po skončení zastupovania. Napriek tomu však ani toto pochybenie vtedajšej PZ otca nezbavuje porušovateľa zodpovednosti za zbytočné prieťahy, ku ktorým dochádzalo zo strany porušovateľa ako takého. Ak sčasti došlo k nejakým prieťahom alebo lepšie povedané k určitej pasivite zo strany... v čase, keď otca zastupovala, tieto prieťahy ňou spôsobené v porovnaní so zbytočnými prieťahmi spôsobenými porušovateľom sú v zanedbateľnom rozsahu.

Nedá mi nespomenúť, že ako porušovateľ píše vo svojom vyjadrení, výzvou zo dňa 26.06.2009 vyzval právneho zástupcu (ďalej len PZ) otca, aby sa vyjadril, či žiada, aby sa o úprave styku konalo v súvislosti s konaním o rozvod manželstva. Poukazoval a podčiarkoval vo svojom vyjadrení, že PZ otca na výzvu nereagoval. Ale čo podčiarkujeme my je, že po tejto vyzve zo dňa 26.06.2009 bezprostredne nasledujúcim úkonom zo strany súdu bolo ustanovenie kolízneho opatrovníka maloletej uznesením zo dňa 08.12.2009. Medzi týmito úkonmi teda prešlo takmer pol roka, čo je maximálna lehota na rozhodnutie súdu vo veciach maloletých podľa $ 176 ods. 3 O.s.p.. Teda tak či onak, súd nekonal efektívne, keď pol roka len čakal na to, aby ustanovil kolízneho opatrovníka maloletému dieťaťu.

Vzhľadom na vyjadrenie PZ otca..., súd opätovne vyzval otca, aby uviedol, či trvá na svojom návrhu, a to výzvou zo dňa 06.04.2010, teda opäť najbližší, t.j. bezprostredne nasledujúci úkon súdu vo veci bol súdom vykonaný až po ďalších cca 5 mesiacoch.

Nakoľko bolo súdu (porušovateľovi) dňa 01.07.2010 oznámené, že... už otca nezastupuje, súd vyzval priamo otca, aby sa vyjadril, či trvá na podanom návrhu. Otec na túto výzvu súdu v lehote určenej súdom reagoval a uviedol, že na podanom návrhu trvá a zároveň svoj návrh riadne doplnil.

Porušovateľ argumentuje vo svojom vyjadrení, že tento návrh nebol zapísaný ako nový návrh, aj keď údajne podľa jeho súčasného názoru sa tak malo stať. S týmto tvrdením súdu nesúhlasíme, otec nepodával nový návrh na úpravu styku s maloletou, len odstránil prípadné nedostatky pôvodne podaného návrhu. Ak súd predsa len považoval jeho podanie za nový návrh, nie je chybou otca a nemôže byť na ujmu otcovi, že porušovateľ tak neurobil. Konštatovanie súdu o údajnom novom návrhu považujeme za „výhovorku“.

Spomínané oznámenie otca, že na podanom návrhu trvá spolu s jeho doplnením bolo porušovateľovi (súdu) doručené 17.09.2010. Najbližší krok zo strany súdu bol vykonaný až dňa 03.01.2011, ktorým bolo uznesenie o zastavení konania z dôvodu, že súd údajne nemá vo veci právomoc. K tomuto záveru však súd dospel nesprávnou aplikáciou nariadenia Brusel II. Poukazujeme na to, že súd rozhodoval o návrhu podanom dňa 31.12.2008, teda stále sa jedná o jeden návrh a nie nejaký starý a nový návrh.

Otec podal v zákonnej lehote odvolanie proti uzneseniu VSÚ o zastavení konania. O tomto odvolaní súd rozhodol tak, že napadnuté uznesenie zrušil, no napriek tomu uznesením č.k. 15P/429/2008-67 zo dňa 16.02.2011 konanie opäť zastavil. Nie je však celkom jasné, z akého dôvodu bolo konanie zastavené, pretože odôvodnenie uznesenia bolo dosť zmätočné, nedostatočné a nejednoznačné. Z toho, čo súd uviedol, sa ale javilo, že sa nepovažoval za príslušný na rozhodovanie vo veci, čím neboli podľa neho splnené podmienky konania v zmysle O.s.p.. No ak súd nie je vecne alebo miestne príslušný na rozhodovanie vo veci, je v zmysle § 104a a § 105 O.s.p. povinný neodkladne postúpiť vec príslušnému súdu. K takémuto postúpeniu však nedošlo. Navyše, nech už bol dôvod pre neprísluśnosť akýkoľvek, je zarážajúce, že súd čakal približne dva roky na vydanie uznesenia...

Ďalší priebeh bol, ako sme to už popísali v podanej sťažnosti ústavnému súdu, taký, že Krajský súd Žilina potvrdil prvostupňové rozhodnutie... Následne podal otec dovolanie na Najvyšší súd, podrobne v ňom popísal predchádzajúci priebeh konania a jednotlivé rozhodnutia tak Okresného súdu Žilina, ako aj Krajského súdu Žilina. Porušovateľ síce ospravedlňuje teraz svoj postup tým, že je neprimerane zaťažený v porovnaní s ostatnými súdmi a že doplnenie návrhu mal údajne považovať za nový návrh. Ale doplnenie návrhu predsa je plne v súlade so zákonom, samotný porušovateľ vyzval otca na doplnenie návrhu, resp. na odstránenie jeho nedostatkov, takýto postup je jednoznačne v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a nie je dôvod považovať doplnenie návrhu za nový návrh. Ak aj porušovateľ je toho názoru, že sa tak malo stať, je to len jeho pochybením, že tak neurobil a toto nemôže teraz v tomto štádiu konania dávať za vinu otcovi a ospravedlňovať tým svoj nezákonný postup a zbytočné prieťahy v ňom. S touto „výhovorkou“ prišiel porušovateľ až v štádiu tohto konania pred ústavným súdom, predtým týmto ani neargumentoval...

Aj NS SR ako dovolací súd uznal argumenty otca a zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline z 26.05.2011, sp. zn. 5CoP 33/2011 a uznesenie Okresného súdu Žilina zo 16.02.2011, č.k. 15P 429/2008-67, v zastavujúcej časti a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Na tomto mieste sa ešte pristavím pri tom, čo uvádza porušovateľ vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, že dňa 30.08.2011 bolo dovolanie expedované na vyjadrenie matke a kolíznemu opatrovníkovi mal. dieťaťa. Kolízny opatrovník sa vyjadril podaním doručeným dňa 09.09.2011. Od matky sa zásielka vrátila, preto následne porušovateľ vyhotovil predkladaciu správu pre NS SR. Dňa 03.01.2012 sa vec vrátila z NS SR bez rozhodnutia o dovolaní s odôvodnením, že matke nebolo dovolanie doručované na aktuálnu adresu, ktorú uviedol otec, preto je potrebné ešte raz písomnosti doručiť na uvedenú adresu. Je teda zrejmé z toho, čo je uvedené vo vyjadrení porušovateľa, ako aj z listín založených v spise, že porušovateľ nedoručoval zásielku (dovolanie) matke na aktuálnu adresu, ktorú mu uviedol otec, ale na starú adresu, čo opäť len predĺžilo celkové trvanie konania o niekoľko mesiacov.

Po opakovanom pokuse o doručenie dovolania matke a neskoršom obdržaní vyjadrenia zo strany matky, bola po druhý raz vyhotovená predkladacia správa pre NS SR a vec bola postúpená na NS SR za účelom rozhodnutia o dovolaní otca.

Ako uvádza porušovateľ vo svojom vyjadrení, dňa 01.08.2012 bol spis vrátený okresnému súdu, t.j. porušovateľovi, z dôvodu, že vyjadrenie matky k dovolaniu nebolo doručené otcovi. V zmysle pokynov NS SR porušovateľ doručil vyjadrenie matky k dovolaniu otcovi a vec následne opätovne predložil NS SR. Zdôrazňujeme, že aj k týmto ďalším zbytočným prieťahom došlo opäť zavinením porušovateľa, pretože si nesplnil svoju zákonnú povinnosť doručiť vyjadrenie k dovolaniu otcovi ako druhému účastníkovi konania. Opäť týmto došlo k ďalším zbytočným prieťahom v konaní, zase o niekoľko mesiacov.

Potom, ako NS SR zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho aj prvostupňového súdu, sa vec vrátila na Okresný súd Žilina dňa 04.04.2013 a tento mal konať o pôvodne podanom návrhu, t.j. o návrhu zo dňa 31.12.2008. V celom doterajšom konaní nebolo namietané, že by sa o pôvodnom návrhu nemalo konať, ani že by sa doplnenie návrhu malo považovať za nový návrh.

Následný postup súdu (porušovateľa) opätovne spočíval len v tom, že výzvou zo dňa 30.04.2013 vyzval otca, aby súdu oznámil, či berie svoj návrh späť alebo na ňom trvá a ak trvá, aby súdu uviedol ním požadované skutočnosti. Zároveň sa súd v predmetnej výzve pýtal sťažovateľa, či súhlasí s prípadným postúpením veci... súdu podľa čl. 15 Nariadenia č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv.

Otec riadne a včas reagoval na výzvu a v súdom určenej lehote v zmysle výzvy oznámil súdu, že na svojom podanom návrhu stále trvá a doplnil súdu všetky skutočnosti, o ktoré ho súd v uvedenej výzve žiadal. K možnému postúpeniu veci... súdu sa vyjadril tak, že s predmetným postúpením nesúhlasí. Napriek tomu, že podaním zo dňa 26.05.2013, doručenom porušovateľovi dňa 31.05.2013, z ktorého bolo jednoznačné, že otec s postúpením veci... súdu nesúhlasí, výzvami zo dňa 10.06.2013 vyzval porušovateľ aj matku a kolízneho opatrovníka, aby sa vyjadrili, či súhlasia s prevzatím právomoci súdom v... Títo súhlasili, a tak sa porušovateľ obrátil so žiadosťou o prevzatie právomoci zo dňa 18.07.2013 na príslušný súd v... Porušovateľ pritom nariadil preklad tejto žiadosti do holandského jazyka, čo trvalo asi mesiac a dňa 26.08.2013
bola táto žiadosť doručená... súdu.

... súd neodpovedal, preto, ako to porušovateľ uvádza vo svojom vyjadrení, dňa 17.02.2014 porušovateľ poslal druhú, teda opakovanú výzvu... súdu na prevzatie právomoci. Tu zdôrazňujeme, že porušovateľ prvýkrát požiadal... súd o prevzatie právomoci dňa 26.08.2013. Následne neurobil nič takmer pol roka. Až keď mu dňa 07.01.2014 bola doručená žiadosť otca, aby ho porušovateľ informoval o stave konania, nakoľko napriek tomu, že vo veciach maloletých majú súdy rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do 6 mesiacov, od augusta 2013 sa nič vo veci nedialo. Porušovateľ jednoducho skoro pol roka čakal, či mu... súd odpovie.

Až po tejto urgencii zo strany otca, presnejšie povedané viac ako mesiac po nej. porušovateľ zaslal druhú žiadosť... súdu o prevzatie právomoci - žiadosť zo dňa 17.02.2014.

Na svoj list zo dňa 07.01.2014 obdržal otec dňa 04.03.2014, t.j. po dvoch mesiacoch, oznámenie Okresného súdu Žilina zo dňa 17.02.2014, ktorým mu súd oznámil, že využil možnosť uplatnenia čl. 15 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní

a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a požiadal Okresný súd v... o prevzatie právomoci. Súd však uviedol v oznámení aj to, že k dátumu oznámenia neeviduje žiadnu odpoveď Okresného súdu v...

Od dátumu 04.03.2014 dodnes nebolo urobené 20 strany porušovateľa nič, a to je už viac ako 8 mesiacov. Odkedy sa vec vrátila porušovateľovi - Okresnému súdu v Žiline po rozhodnutí NS SR o dovolaní otca a odkedy porušovateľ obdržal vyjadrenie otca k výzve súdu, že na podanom návrhu stále trvá, prebehlo ku dnešnému dňu cca jeden rok a sedem mesiacov a nič sa za ten čas neudialo. Jediné, čo OS ZA urobil je. že dvakrát požiadal... súd o prevzatie právomoci, no tento mu neodpovedal.

Trváme na tom, že vyššie uvedený postup Okresného súdu Žilina je skutočne zarážajúci...

V tomto konaní súd za viac ako rok a pol, odkedy mu bola vec vrátená dovolacím súdom, neurobil nič iné, len to, že požiadal Okresný súd v... o prevzatie právomoci, k čomu ale zatiaľ nedošlo. Až po tom, ako sťažovateľ zisťoval stav konania na Okresnom súde Žilina, súd uviedol, že bude opätovne kontaktovať... súd, či preberie alebo nepreberie právomoc. Toto je však absolútne nepostačujúci postup a ak Okresný súd v... neprevzal právomoc, mal by Okresný súd Žilina naďalej pokračovať a vo veci konať. Je absurdné, aby za obdobie od mája 2013 doteraz urobil vo veci maloletého dieťaťa, v ktorej by mal konať bez zbytočného odkladu, len dva úkony.

Aj po druhej sťažnosti otca na postup súdu adresovanej predsedovi Okresného súdu Žilina, ktorá bola predsedom súdu uznaná za dôvodnú a v ktorej samotný súd (porušovateľ) priznal, že nebola dodržaná zákonom stanovená lehota, nič sa doposiaľ nezmenilo. Súd jednoducho vo veci nekoná, a to nielenže nekoná bez zbytočných prieťahov, dá sa povedať, že nekoná vôbec, len hľadá spôsob, ako sa vyhnúť zodpovednosti za zbytočné prieťahy a ako sa „zbaviť veci samej". Preto argumentuje, že je potrebné posúdiť, či návrhy zo dňa 17.09.2010 a zo dňa 31.05.2013 sú len doplnením pôvodného návrhu otca zo dňa 31.12.2008 alebo sú samostatnými návrhmi. Ale je zrejmé, že v priebehu celého konania, ak súd vyzýval otca na doplnenie jeho návrhu zo dňa 31.12.2008 a vyjadrenie sa, či na ňom trvá, je vždy len doplnením pôvodného návrhu a nie novým návrhom, a to bez ohľadu na to, že medzičasom došlo k zmene v úprave styku s dieťaťom v rámci iných konaní na iných súdoch. Veď tieto rozhodnutia boli len dôvodom na to, prečo sa súd dotazoval u otca, či na

podanom návrhu trvá, alebo či je spokojný s úpravou aktuálnou v danom čase a ak na podanom návrhu trvá, aby odôvodnil zmenu okolností od posledného rozhodnutia. Keď tak otec riadne a včas urobil, nemôže teraz porušovateľ považovať takéto doplnenia za nové návrhy vo veci samej.

Trváme teda v plnom rozsahu na nami podanej ústavnej sťažnosti tak ako bola podaná.

Jediné, čo ešte žiadame upraviť je, ...aby Ústavný súd SR pri rozhodovaní o trovách právneho zastúpenia priznal v prípade úspechu sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 426,12 EUR. Uvedená suma predstavuje odmenu za tri úkony právnej služby, vrátane 3 x režijného paušálu.»

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov,

ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

14. Judikatúra ESĽP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14.1 Predmetom konania vedeného na okresnom súde je návrh sťažovateľa ako otca na úpravu styku s maloletou dcérou. V tomto prípade ide o vec, ktorá môže byť fakticky zložitá a časovo náročnejšia v spojitosti s vykonaním dokazovania, nemožno ju však považovať za vec právne zložitú. Pri účinnejšom a hlavne dôraznejšom postupe okresného súdu by sa konanie urýchlilo. Z hľadiska povahy veci pritom ide o takú vec, ktorá si vyžaduje mimoriadnu pozornosť z hľadiska rýchlosti konania, pretože ide aj o záujem maloletého dieťaťa a o perspektívu jeho zdravého psychického vývoja a úspešnej výchovy. Okresný súd už predtým raz po rozvode manželstva predbežne upravil styk otca s maloletou dcérou a v súčasnosti ide o konanie s cudzím prvkom, pretože dieťa zmenilo bydlisko a odišlo bývať do iného členského štátu Európskej únie, ako býva otec.

14.2 Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd posudzoval, bolo správanie účastníkov konania. Ústavný súd konštatuje, že spočiatku sa sťažovateľ a jeho právna zástupkyňa nemalou mierou podieľali na predĺžení tohto konania. Svedčí o tom najmä to, že podaný návrh na úpravu styku nebol úplný a sťažovateľova právna zástupkyňa vôbec nereagovala ani na výzvy okresného súdu z 26. júna 2009 a 6. apríla 2010, ktorými bol vyzvaný, či žiada upraviť styk na čas do rozvodu manželstva alebo aby sa o úprave styku konalo v súvislosti s konaním o rozvod manželstva. Právna zástupkyňa až po tretej urgentnej výzve v júni 2010 okresnému súdu 1. júla 2010 oznámila, že s otcom nie je v kontakte, preto následne

2. augusta 2010 okresný súd komunikoval už priamo so sťažovateľom. Sťažovateľ svoj návrh tak doplnil až po takmer 21 mesiacoch (17. septembra 2010), čo ide na jeho ťarchu.

14.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovateľ v sťažnosti poukázal i na obdobia nečinnosti okresného súdu, resp. jeho neefektívnu činnosť, ktorými malo dôjsť k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, ale zdôrazňoval najmä to, že okresný súd mal o jeho návrhu konať urýchlene a najrýchlejšími postupmi, ktoré mu poskytuje vnútroštátny právny poriadok, najmä ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, ktoré prikazuje konať vo veciach starostlivosti o maloletých urýchlene v lehote 6 mesiacov. Ústavný súd prehodnotil priebeh konania preto prísnejšie a okresný súd v tejto súvislosti nepochybne porušil svoje zákonné povinnosti dané mu právnymi predpismi. Aj keď možno nájsť v konaní okresného súdu aj viaceré obdobia nečinnosti, ústavný súd ich bližšie nehodnotil, pretože konanie na okresnom súde je poznačené ako celok neprimeranou dĺžkou konania a neefektívnosťou. Najväčším pochybením okresného súdu bolo zastavenie konania z dôvodu, že nemá právomoc o tomto návrhu konať (3. januára 2011), pretože rozhodnutie potvrdené odvolacím súdom musel zrušiť najvyšší súd 28. februára 2013 z dôvodu odňatia možnosti sťažovateľovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP. Ani počas ďalšieho obdobia od 4. apríla 2013, keď mu bola vec vrátená na ďalšie konanie, až dosiaľ (spolu takmer 20 mesiacov) okresný súd nedokázal vo veci samej rozhodnúť, čo nemožno akceptovať, keďže okresný súd nenaplnil požiadavku mimoriadnej pozornosti vyžadovanej v takýchto typoch konania.

15. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prieťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. „Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.“ (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

16. Ústavný súd v tejto súvislosti neakceptoval argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukázaní na nedostatočné personálne obsadenie súdu, čo malo prispieť k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd už iba pripomína, že nedostatočné personálne obsadenie súdu, nadmerné množstvo vecí či iné prekážky povahy nesubjektívnej by mohli len dočasne a v obmedzenej miere ospravedlniť vzniknuté prieťahy, aj to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (m. m. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd zvýrazňuje, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou/nečinnosťou alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec (I. ÚS 263/2010. I. ÚS 17/2011).

17. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa okresným súdom na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1. Ústavný súd prikázal tiež okresnému súdu v danej veci konať, pretože konanie nie je právoplatne skončené (III. ÚS 132/09).

18. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 16 965 € najmä z dôvodu, že mu vznikli finančné náklady spojené s trovami právneho zastúpenia spojené s konaním všeobecných súdov na Slovensku a ... cestovaním za dcérou a podobne, a čiastočne aj nemajetkovú (psychickú) ujmu v spojitosti s nečinnosťou okresného súdu. Podľa názoru ústavného súdu zistený podiel sťažovateľa na vzniku zbytočných prieťahov (pozri bod 14.2)

vylučuje priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanom rozsahu a navyše požadované zadosťučinenie nemožno stotožňovať s náhradou majetkovej škody a trov konania pred všeobecnými súdmi (m. m. I. ÚS 444/2011). Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi iba finančné zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa a súčasný stav konania (pozri bod 14 a nasl.) v sume 2 000 €.

19. Ústavný súd teda nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

20. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaných porušení jeho práv úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti a zaujatie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu v roku 2014. Odmena za jeden právny úkon vykonaný v roku 2014 je 134 €, spolu s režijným paušálom 8,04 € predstavuje sumu 142,04 €. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 426,12 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde), tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

21. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014